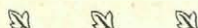

Ventifacts" in Report of the Committee on Sedimentation, Washington, D. C.-1931, waarin een literatuurlijst is opgenomen van 258 nummers, en naar W. H. Schoewe: „Experiments on the Formation of Wind-faceted Pebbles", Am. Journal of Science, Vol. XXIV, Aug. 1932.

Het is een belangwekkend onderwerp en het laatste woord is er zeker nog niet over gesproken, ook omdat er, zooals we boven al zagen, andere problemen mee samenhangen, als het klimaat in afgeloopen geologische perioden.

Interessant zou het zijn, te beschikken over de resultaten van gesteente-tellingen in verschillende weinig bezochte deelen van ons land, tellingen naar het al of niet duidelijk door den wind bewerkt zijn en die weer verdeeld naar gesteentesoorten, met bijvermelding van bijzonderheden omtrent ligplaats en wat verder van belang zou kunnen zijn. Dit zou natuurlijk moeten gebeuren, vóór de laatste steen door amateur-museum-eigenaren en houders-van-rotstuintjes is weggehaald, wat door Van der Lijn, misschien niet geheel ten onrechte, gevreesd wordt. Voortgaande ontginning heeft in den laatsten tijd in ieder geval ook heel wat levende en doode natuur doen verdwijnen, hetgeen vooral opvalt, als men alleen maar ééns in de zooveel jaar gelegenheid heeft, „er weer eens op uit te trekken".

Dr. F. J. FABER.

DE ZILVERMEEUWEN.

Het grootste deel van deze aflevering is gewijd aan de belangrijke studie van Dr. Tinbergen over de Zilvermeeuwen van Meyendell, de beroemde Haagsche kolonie. We leeren er uit, wat een schoon, heerlijk en belangwekkend dier de Zilvermeeuw is, en de Hagenaars mogen wel van geluk spreken, dat ze zoo iets fraais bezitten binnen den kring van hun gewone wandelingen. Dat een groot aantal Nederlanders van nabij kennis kunnen maken met de zilvermeeuwen, is ook wel van belang, want wij hebben wel hun aandacht noodig in zake de meeuwenkwestie.

Er bestaat een ernstig meeuwenvraagstuk en dat betreft dan in de eerste plaats de zilvermeeuwen, maar ook de kokmeeuwen, meer bekend onder den naam van zwartkopmeeuwen.

Dertig jaar geleden bestond er ook een meeuwenkwestie, maar die lag anders. Wij meenden toen, dat de meeuwen, die zonder eenige bescherming een bestaan moesten trachten te vinden naast de eierroovende, schiet-wellustige menschen, hun plaats in de schepping niet zouden kunnen blijven bewaren en dat leek werkelijk zoo. Vooral op de Deutsche Waddeneilanden hadden ze het zwaar te verduren. Het schieten van meeuwen was een geliefde vacatiesport op de badplaatsen, juist zooals tegenwoordig de zeehondenschietery bij Texel dreigt te worden. Bovendien werden er in den broedtijd ware razzia's ondernomen naar de nestplaatsen en daar kwam dan nog bij, dat de damesmode veeren en huiden van meeuwen en sterntjes vroeg voor versiering

van kopjes, die dat niet noodig hadden. Ge moet maar eens nalezen, wat daar in die dagen allemaal over is geschreven, onder anderen ook door mijzelf.

Toen zijn omstreeks 1912 overal vogelbeschermingsmaatregelen getroffen en de mode richtte zich op andere dingen. Het blijft altijd nog een vraag, of die modeverandering verband hield met mildere gevoelens jegens de vogels, maar dat doet er niet toe.

In ieder geval werd de druk van de meeuwenwereld afgenomen en het gevolg daarvan is nu een verbazingwekkende toeneming van de meeuwenbevolking, niet alleen in ons land, maar rondom de heele Noordzee. We hebben hier dus alweer te doen met een internationaal vraagstuk, wat in de vogelwereld natuurlijk haast altijd het geval is.

Iets dergelijks doet zich voor met de Fulmar, de groote witte Noordsche Stormvogel, tot dertig jaar geleden een vrij zeldzame verschijning in de Noordzee en op onze kust zelfs uiterst zeldzaam. In 1878 bestond in Engeland slechts één broedkolonie van deze soort en wel op het beroemde eilandje Sint Kilda. De bewoners van dat eiland hadden veel profijt van die vogels en hun eieren. Thans is St. Kilda door de menschen verlaten en de vogels hebben er vrij spel; trouwens in de laatste jaren van hun verblijf hadden de Sint-Kildaneezen de vogels ook al met rust gelaten.

Ontlast van den druk hebben de Fulmars zich nu ook sterk vermenigvuldigd en langs de Britsche kust een reeks van nieuwe broedplaatsen gevestigd.

Nu geloof ik wel, dat behalve het ontheffen van den druk nog andere gunstige oorzaken hebben medegewerkt, zoowel bij den Fulmar als bij de meeuwen o.a. de voedselvoorziening.

De meeuwen hebben thans een tijdperk van ongekenen voorspoed en ze bevolken het Noordzeegebied bij duizenden en duizenden. In onze duinstreek hebben de zilvermeeuwen minstens een dozijn grootere en kleinere broedkolonies en de zwartkopmeeuwen beperken zich niet tot de lage landen aan de zee, maar hebben zich zelfs gevestigd op de Drentsche en Brabantsche heiden.

Dat is nu allemaal mooi en goed, maar we komen in moeilijkheden. De andere vogels raken in het gedrang. Vooral de zilvermeeuwen rooven graag eieren en jongen van andere vogels, in het bijzonder die van sterntjes en vischdiefjes.

Het eiland Memmert was eens de trots van de Deutsche vogelvrienden, doordat daar een mooie kolonie van de Groote Sterns tot aanvankelijk zeer fraaie ontwikkeling kwam. Tegelijk vestigden zich nog andere soorten en de Memmert was eenige jaren achtereen het lievelingsterrein van de Deutsche biologen.

Doch toen kwamen de zilvermeeuwen, die hebben alles vernield en vernietigd en zijn thans alleenheerschers op dat eiland.

Ons dierbaar Griend wordt ook bedreigd en in sommige jaren leek het wel, of de zilvermeeuwen, daarbij nog geholpen door mantelmeeuwen zouden er alle jonge vogels en eieren hebben buit gemaakt. In 1926 hebben onze bewakers met de revolver in de vuist onze sterns moeten verdedigen. In volgende jaren zijn we er wat beter af gekomen, we weten niet waardoor, want het aantal broedende zilver-

meeuwen op onze Waddeneilanden is nog gestadig toegenomen. Hieruit blijkt al weer, dat we nog lang niet van alle omstandigheden op de hoogte zijn.

Maar met dat al willen we toch graag onze bonte vogelwereld op de Waddeneilanden handhaven. Met meeuwen alleen zijn wij niet gelukkig. Wij willen ook de heerlijke Groote Sterns houden en de Vischdiefjes en de Noordsche Sterns. Wanneer de Middelste Zaagbek en de Lachstern weer eens een kansje willen wagen, dan behoorren ze dat veilig te kunnen doen. En dan de eidereenden, de kluten, de bontbekpleviertjes, de strandpleviertjes, de dwergsterns. En niet alleen die strandvogels loopen gevaar, maar de grutto's en kievitten en al de weidevogels even goed.

Hier zitten dus de vogelbeschermers met de handen in het haar. Hun avontuur met de meeuwen is wel eens vergeleken met Goethe's Zauberlehrling. We hebben ze opgeroepen, die meeuwen, maar hoe ze nu weer „terug te bezweren”?

Het geval is niet eenvoudig. Wij weten lang niet *alles*, niet eens, of het gevaar wel inderdaad zoo groot is, als sommigen meenen. En we kunnen dan ook nog gerust een paar jaar besteden aan grondige, systematische waarnemingen, vooral omtrent de voedselvoorziening. Is de zilvermeeuw inderdaad wel in zoo hooge mate omnivoor?

Oorspronkelijk is de zilvermeeuw voor zijn bestaan geheel en al afhankelijk van zee en strand. Op de broedplaatsen vinden wij ook de overtuigende bewijzen, dat schaaldieren en schelpdieren het hoofdvoedsel uitmaken. Maar nu heeft hij ook leeren profiteeren van den „afval” van den mensch. Niet alleen grachten, kanalen, havens verschaffen hem voedsel, maar ook de velerlei bergplaatsen van huisvuil, dorpsvuil, stadsvuil — een heel nieuw hoofdstuk in de biologie. Ook met landbouw en veeteelt gaan ze zich in laten, daarin de voetstappen drukkend van collega kokmeeuw.

Wij mogen dus aan die meeuwen wel zeer bijzondere aandacht wijden. Eigenlijk hebben de zilvermeeuwen geen vijanden. Hun expansie-mogelijkheid lijkt onbeperkt. Men zou kunnen wenschen, dat hun weer eens een „druk” werd opgelegd.

Echter komt het niet te pas, om een zilvermeeuwenmoord te gaan prediken. Maar misschien is er iets te bereiken op den grondslag van de van ouds bestaande vogelarijen, zooals die van Rottum en Schouwen. Deze zaak is thans in onderzoek. Ik zal dankbaar zijn voor elke voorlichting op dit gebied. Maar van het allergrootste belang blijft het, dat we betrouwbare, juiste en „langjarige” gegevens krijgen omtrent de schade, die de meeuwen toebrengen aan de vogelwereld, aan landbouw en veeteelt en aan het landschap.

Met een enkele anecdote komen we niet klaar. Ik heb den indruk, dat de toestand nog niet zoo heel zorgelijk is en dat wij het nog wel een paar jaar kunnen aanzien, maar dan steeds waakzaam, en ernstig onderzoekend.

Hier ligt prachtig werk voor de Nederlandsche Vereeniging tot Bescherming van vogels, voor de Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging, voor de Nederlandsche Jeugdbond voor Natuurstudie en, om kort te zijn, voor ieder vogelvriend.

JAC. P. THIJSSSE.